

Lovhierarkiet

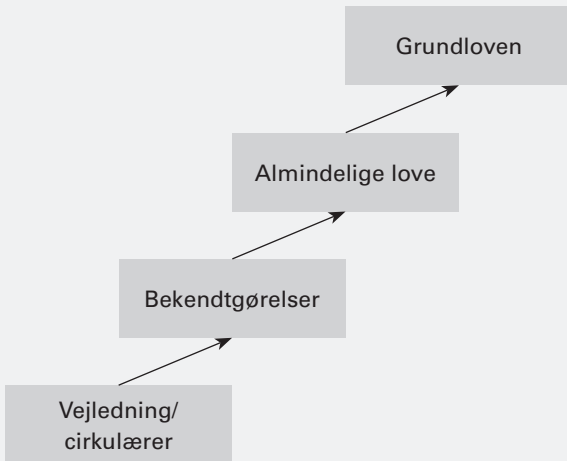

Fig. 2.1 Oversigt over lovhierarkiet.

Oversigt over EU-retsakternes bindende virkning i medlemsstaterne

EU-retsakter	Forklaring
Traktat	Traktater er EU's grundlove og gælder i de medlemsstater, som har godkendt og ratificeret traktaten. En bestemmelse i en EU-traktat kan være bindende direkte over for borgere og virksomheder, hvis reglerne er tilstrækkeligt klare og præcist formuleret.
Forordninger	Forordninger er ligesom almindelige love, der udspringer af en traktat og gælder i alle medlemsstater og deres institutioner, borgere og virksomheder uden vedtagelse og implementering.
Direktiver	Et direktiv skal implementeres og indarbejdes i dansk ret. Det betyder, at direktivet skal laves til dansk lovgivning, og Folketinget skal arbejde med lovforslag mv., som kræver vedtagelse. Produktansvarsloven er et eksempel på et direktiv, som er blevet til national lovgivning.
Beslutninger	Indholdet af en beslutning er bindende for de medlemsstater, virksomheder eller borgere, som beslutningen er rettet mod.
Henstillinger og udtalelser	Er ikke bindende, men skal tolkes som en vejledning eller opfordring.

Fig. 2.2 Oversigt over EU's retsakter.

Lovgivende magt
Folketinget (+ Dronningen)

Udøvende magt
Regeringen/ministrene
Forvaltningen, fx politiet

Dømmende magt
Domstolene

Fig. 3.1 Magtens tredeling.

1. De danske domstole

Danmarks domstole har 3 niveauer: Byret, Landsret og Højesteret.

Højesteret i København

Landsret – Venstre Landsret og Østre Landsret

Byretterne – 24 retskredse

Fig. 3.2 Oversigt over domstolene.

Byretten

Civilretten

Kriminalretten

Fogedretten

Skifteretten

Boligretten

Fig. 3.3 Oversigt over byrettens afdelinger.

De procesretlige grundbegreber	
Grundbegreb	Forklaring
Bevisbyrde	I civile sager er det som udgangspunkt sagsøger, der skal kunne bevise sin påstand. Man siger, at han skal kunne løfte bevisbyrden. Påstår sagsøger, at sagsøgte skylder ham 10.000 kr., er det sagsøger som skal dokumentere og bevise, at det er korrekt, og at kravet eksisterer.
Bevisumiddelbarhedsprincippet	Bevisumiddelbarhedsprincippet medfører, at beviser skal fremlægges direkte foran dommeren. Sagens bevisførelse, herunder fremlæggelse af dokumentation, partsafhøring og vidneafhøring, afhøring af syns- og skønsmand mv., sker i retten under hovedforhandlingen, så dommeren kan skabe sig et helhedsindtryk i sagen. Sagens dokumenter er sendt til retten under sagens forberedelse, og de fremlægges under hovedforhandlingen og læses højt.
Forhandlingsprincippet	Forhandlingsprincippet betyder, at sagsøger og sagsøgte selv har ansvaret for at fremlægge de beviser og nødvendige oplysninger i sagen, som dommeren skal se på, herunder indkalde relevante vidner, gennemføre syn og skøn og fremlægge den nødvendige dokumentation.
Den frie bevisbedømmelse	Den frie bevisbedømmelse betyder, at retten har frihed til at vurdere, hvad der er bevist og hvilke beviser, der skal veje tungest, når der skal afsiges en dom. Dommerens vurdering skal være objektiv. Dommerens personlige forhold eller holdning i en sag må ikke spille ind ved sagen afgørelse.

Fig. 3.4 Oversigt over de procesretlige grundbegreber.

Oversigt over retsplejelovens supplerende værning

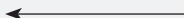
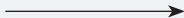
§ 237	Virksomhedsværning: Sager mod personer, der driver erhvervsmæssig virksomhed, kan anlægges der hvorfra virksomheden drives.
§ 238	Selskabsretligt værning: Sager mod selskaber, foreninger, private institutioner og andre sammenslutninger, kan anlægges der hvor hovedkontoret ligger.
§ 239	Regioner og kommuner har hjemting i den retskreds, hvor hovedkontoret ligger.
§ 240	Sager mod staten: Staten har hjemting i den retskreds, hvor den myndighed, som stævnes på statens vegne, har kontor.
§ 241	Ejendomsværning: Sager vedrørende rettigheder over fast ejendom, kan anlægges der hvor ejendommen ligger.
§ 242	Opfyldelsesværning: Sager om kontraktsforhold kan anlægges der hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes.
§ 243	Deliktsværning: Sager, hvorunder der påstås straf, erstatning eller oprejsning i anledning af retskrænkelser, kan anlægges ved retten på det sted, hvor retskrænkelsen er foregået (skadestedet).
§ 244	Forbrugerværning: I sager om forbrugeraftaler, som ikke er indgået ved personlig henvendelse på den erhvervsdrivendes faste forretningssted, kan forbrugeren anlægge sag mod den erhvervsdrivende ved sit eget hjemting.
§ 245	Værningsaftale: Parterne kan have aftalt, hvor en eventuel retssag skal anlægges, hvis der senere måtte opstå en konflikt imellem dem. I sager om forbrugeraftaler er en forudgående aftale om værning ikke bindende for forbrugeren.

Fig. 3.5 Oversigt over de supplerende værning i retsplejeloven.

Forberedelse af civile retssager

Sagsøger

1. Stævning

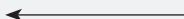
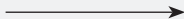
3. Evt. forberedende retsmøde

Sagsøgte

2. Svarskift

Evt. syn og skøn

4. Replik

5. Duplik

6. Evt. udveksling af
yderligere processkrifter

Hovedforhandling

Fig. 3.6 Oversigt over forberedelsen af en civil retssag.

Ansvars- grundlag

- Skadesvolders handling/adfærd skal være ansvars-pådragende
- Culpa eller objektivt ansvar

Årsags- forbindelse/ kausalitet

- Der skal være en forbindelse mellem skadevolders adfærd og skaden
- Handlingen er årsagen til skaden

Påregnelighed/ adækvans

- Skaden skal være en sandsynlig følge af skadevolders adfærd – skaden skal være påregnelig
- Er skaden helt atypisk, er skaden ikke påregnelig

Tab

- Der skal være et økonomisk tab hos skadelidte, som kan dokumenteres

Fig. 4.1 Oversigt over de fire erstatningsansvarsbetingelser.

Graden af skyld

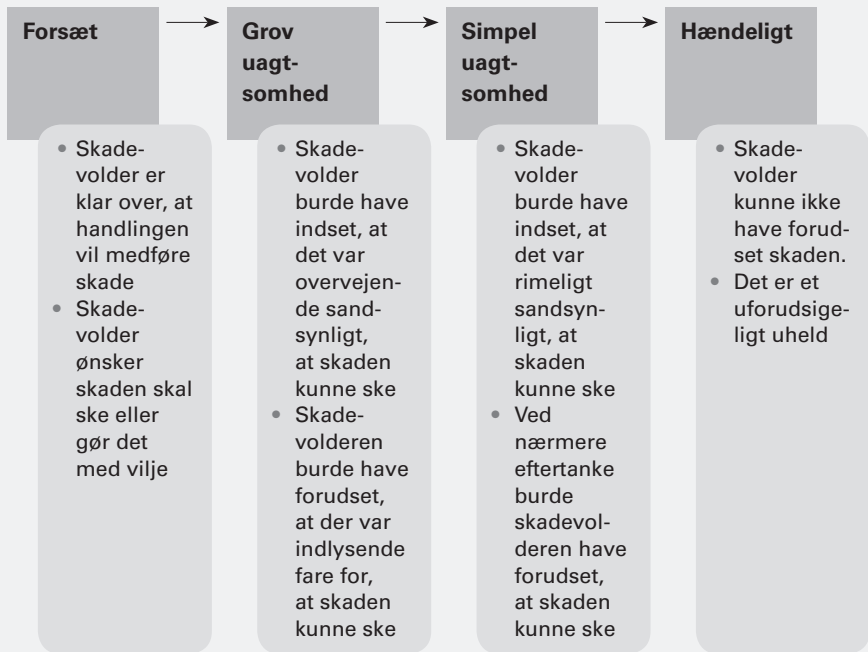

Fig. 4.2 Oversigt over graden af skyld.

3. Årsagsforbindelse – kausalitet

Hvis der er et ansvarsgrundlag, enten culpa eller objektivt ansvar, er den næste betingelse som skal være opfyldt, at der skal være **årsagsforbindelse – også kaldet kausalitet**. Skadevolder er kun erstatningsansvarlig, hvis skadevolders handling er årsag til den skete skade.

Fig. 4.3 Oversigt over sammenhængen mellem de fire erstatningsansvarsbetingelser.

Erstatning ved personskade med midlertidige følger

Midlertidige følger	Før stationærtidspunktet
Tabt arbejdsfortjeneste	Hvis skadelidte ikke kan arbejde og tjene den samme løn, som før skaden skete, kan skadelidte få erstattet en midlertidig indtægtsnedgang.
Svie og smerte	Skadelidte kan få en godtgørelse for hver dag, han er syg.
Helbredsudgifter mv.	Medicin, fysioterapeut, akupunktur, kiropraktor, psykolog, transportudgifter mv.

Fig. 4.4 Erstatning ved personskade med midlertidige følger.

Erstatning ved personskade med varige følger

Varige følger	Efter stationærtidspunktet
Varigt mén	Skadelidtes méngrad bliver fastsat til mellem 5-120 %. Méngraden fastsættes ud fra en læges faglige skøn med støtte fra en méngradstabel.
Erhvervsevnetab	Hvis skadelidte varigt har en nedsat evne til at arbejde på mindst 15 %, bliver der udbetalt erstatning. Erhvervsevnetabet bliver fastsat ud fra et lægeligt skøn.
Fremtidige helbredsudgifter mv.	Bliver beregnet som et engangsbetrag og kan højst udgøre de årlige udgifter til medicin og behandlinger ganget med 10.

Fig. 4.5 Erstatning ved personskade med varige følger.

Hvornår er der produktansvar?

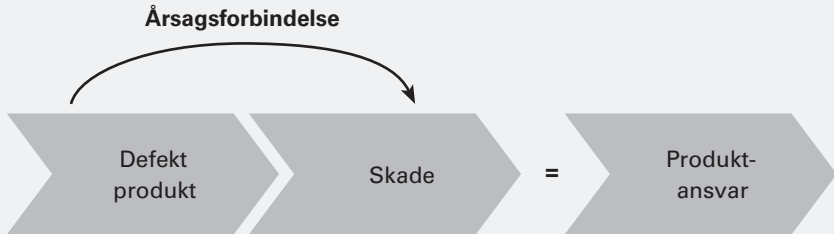

Fig. 4.6 Der skal være årsagsforbindelse mellem et defekt produkt og en skade.

Parterne i en forsikringssag

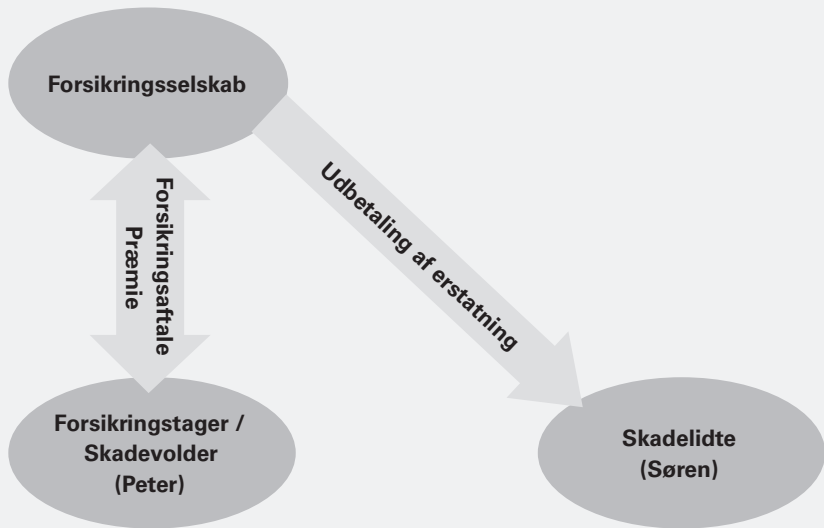

Fig. 5.1 Parterne i en forsikringssag.

	Forsikrede	Forsikrings-selskab	Eksempler
Forsæt	Har med vilje medvirket til, at skaden skete	Skal ikke betale	• 15 årig dreng tømmer pulverslukker i vaskerum, så både rummet og maskinerne skal rengøres. Drengens ansvarsforsikring skal ikke betale erstatning. • 17 årig kastede i fuldskab med en flaske og ramte en kammerat, som fik skadet tænderne. Den 17 åriges ansvarsforsikring skal ikke betale erstatning.
Grov uagtsomhed	Har ved grov uagtsomhed medvirket til, at skaden skete	Dækning kan nedsættes eller helt bortfalde	• Bilejer efterlod bil i garage med nøglen i tændingen. Ikke erstatning fra kaskoforsikringen, da bilen blev stjålet, fordi handlingen var groft uagtsom. • Bilejer kørte over for rødt lys i sin bil og stødte sammen med en anden bil. Skaden på egen bil var ikke dækket af kaskoforsikringen, da det er groft uagtsomt at køre over for rødt lys.
Simpel uagtsomhed	Har medvirket til, at skaden skete, men hverken forsætligt eller groft uagtsomt	Skal betale det hele	• Barn på 5 år væltede på sin cykel. En voksen ville hjælpe barnet op, men barnet var vred og slog ud med armene, ramte den voksne, så den voksnes briller blev slået af og gik i stykker. Skaden blev dækket af barnets ansvarsforsikring, fordi barnet vidste, det ikke måtte slå, og handlingen blev vurderet som simpel uagtsom.
Hændeligt uheld	Uheldigt, at skaden skete	Skal ikke betale	• Overbo havde forladt lejlighed med åbne vinduer og kom hurtigt hjem, da hun hørte, der var skybrud. Ikke erstatning for skader hos underboen fra overboens ansvarsforsikring. • Tændt stjerneaster knækkede og brændte hul i dugen. Ikke uagtsomt og derfor ingen dækning fra indboforsikringen.

Fig. 5.2 Eksempler på forsæt, grov uagtsomhed, simpel uagtsomhed og hændeligt uheld. Se også kapitel 4, afsnit 2.1.

Aftale – Gensidigt løfte

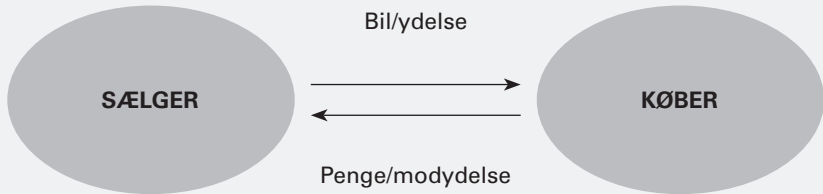

Fig. 6.1 Illustrerer en sælger og en køber, der har indgået en aftale – et gensidigt løfte med en ydelse og en modydelse

Sælger tager initiativ til aftale

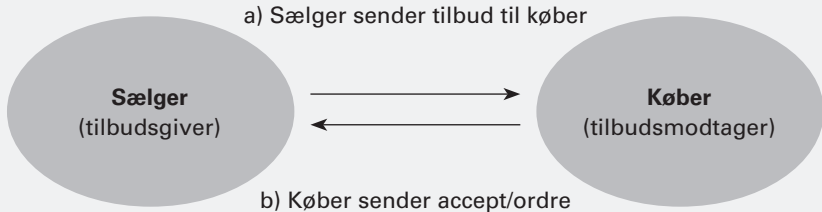
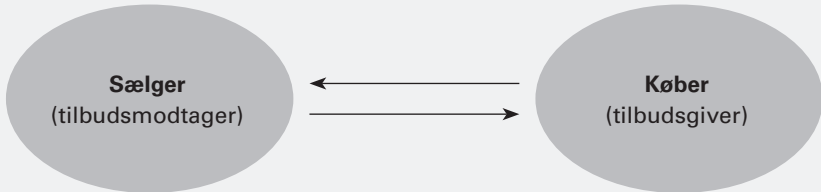

Fig. 6.2 Sælger tager initiativ til en aftale

Køber tager initiativ til aftale

a) Køber sender købstilbud/ordre til sælger

b) Sælger sender accept/ordrebekræftelse

Fig. 6.3 Køber tager initiativ til en aftale

Aftalelovens aftalemodel

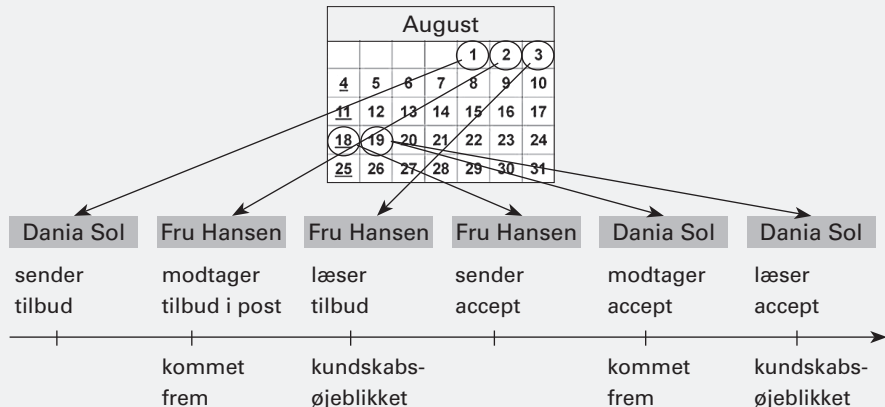

Fig. 6.4 Aftalelovens aftalemodel.

Uddrag af fig. 6.4: Dania Sol-aftalen efter aftalemodellen

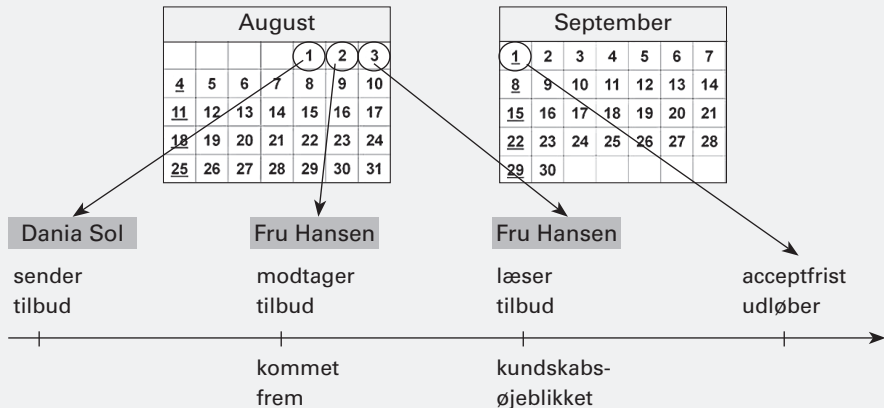

Fig. 6.5 er et uddrag af fig. 6.4: Når tilbuddet er kommet til kundskab, er det bindende for tilbudsgiver, indtil acceptfristen er udløbet.

Fig. 6.6 Oversigt over elementerne i den legale acceptfrist.

Oversigt over stærke og svage ugyldighedsgrunde

Stærke ugyldighedsgrunde	Svage ugyldighedsgrunde
Falsk og forfalskning	Simpel tvang, AFTL § 29
Forvanskning, AFTL § 32, stk. 2	Svig, AFTL § 30
Voldelig tvang, AFTL § 28, stk. 1	Udnyttelse, AFTL § 31
Umyndighed, værgemålsloven § 1	Fejlskrift eller anden fejltagelse, AFTL § 32, stk. 1
	I strid med almindelig hæderlighed, AFTL § 33
Løftet fra løftegiver er ugyldigt, uanset om løftemodtager er i god eller ond tro	Løftegiver bliver bundet, hvis løftemodtageren er i god tro. Løftegiver bliver ikke bundet, hvis løftemodtageren er i ond tro

Fig. 6.7 Oversigt over de stærke og svage ugyldighedsgrunde.

Voldelig tvang

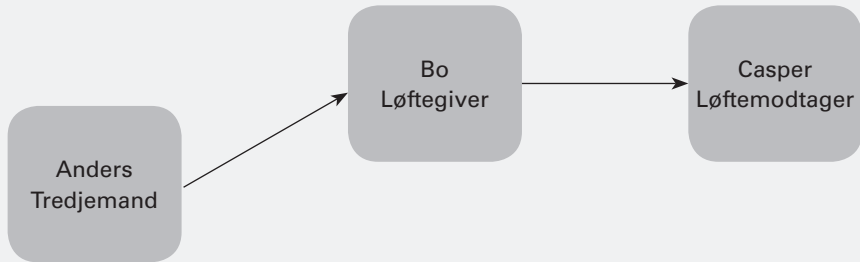

Fig. 6.8 Anders tvinger Bo til at afgive et løfte til Casper.

Oversigt over fortolkningsprincipper	
Fortolkningsprincip	Forklaring
Koncipistreglen	"Uklarhedsreglen" – Den part, som har konciperet (skrevet) kontrakten, må bære risikoen for dårlige og uklare formuleringer. Aftalen tolkes til ugunst for koncipisten og mindst tyn- gende for den anden part, som ikke har haft indflydelse på aftalens formulering.
Minimumsreglen	Ved tvivl vælges der den forståelse af aftalen, som er mest gunstig for løftegiveren. I forbrugeraftaler er minimumsreglen med i AFTL 38b, der beskytter forbrugeren i de tilfælde, hvor et tyngende aftalevilkår ikke har været til forhandling med en erhvervs- drivende. En sådan aftale skal tolkes til fordel for forbru- geren.
Prioritetsreglen	Ved fortolkning efter prioritetsreglen går et specielt vilkår forud for et generelt vilkår.

Fig. 6.9 Oversigt over fortolkningsprincipper.

Fuldmagtsforhold

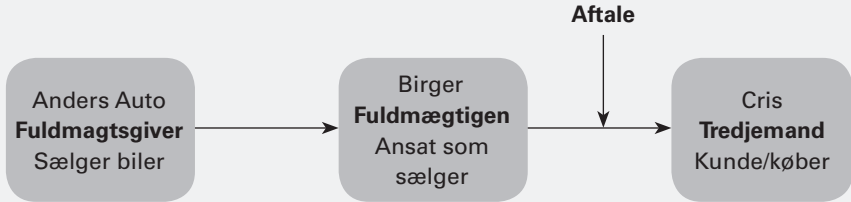

Fig. 7.1 Fuldmagtsforhold

Forholdet mellem parterne

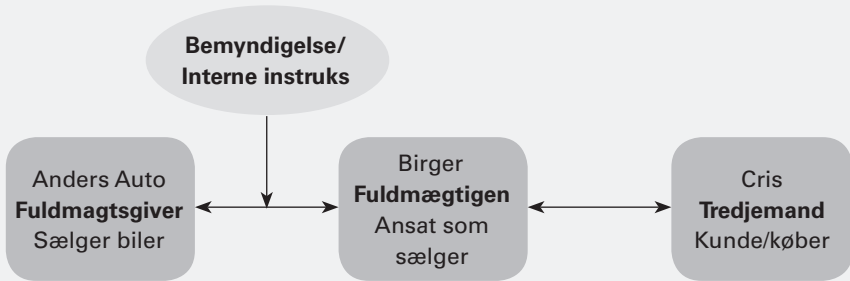

Fig. 7.2 Oversigt over forholdet mellem parterne.

Forskellen på bemyndigelse og legitimation

Inden for fuldmagtens grænser

Den ydre legitimation

Bemyndigelse
(indre forhold)

Uden for fuldmagtens grænser

Fig. 7.3 Forskellen på bemyndigelse og legitimation, der er en del af begrebet fuldmagt.

Oversigt over de traditionelle fuldmagtstyper	
Fuldmagtstype – fuldmagt med særlig tilværelse	Aftaleloven
Stillingsfuldmagt	§ 10, stk. 2
Special fuldmagt	§ 13
Offentlig bekendtgjort fuldmagt	§ 14, stk. 1
Skriftlig fuldmagt / forevisningsfuldmagt	§ 16, stk. 1

Fig. 7.4 Oversigt over de traditionelle fuldmagtstyper med særlig tilværelse.

Kommissionsforhold

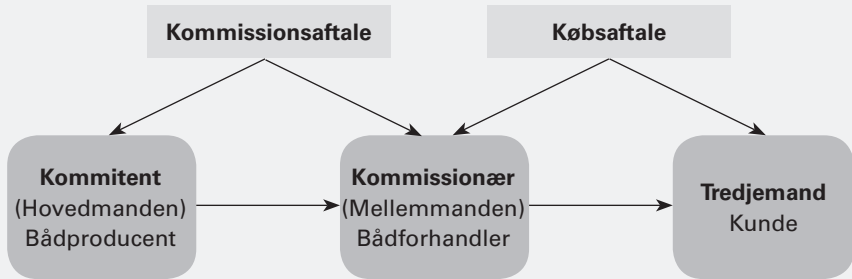

Fig. 7.5 Parterne i kommissionsforhold.

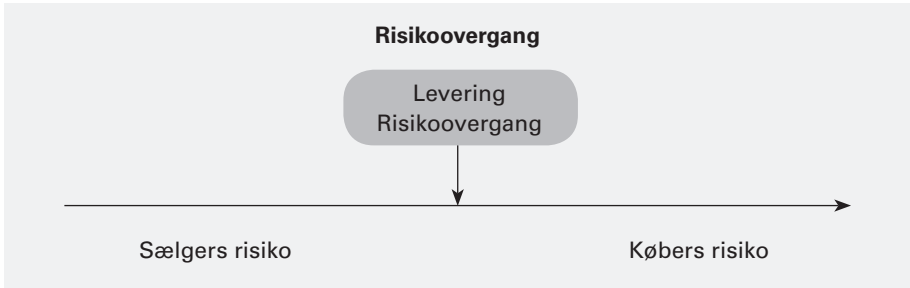

Fig. 9.1 Levering og risikoens overgang.

Købelovens leveringssteder

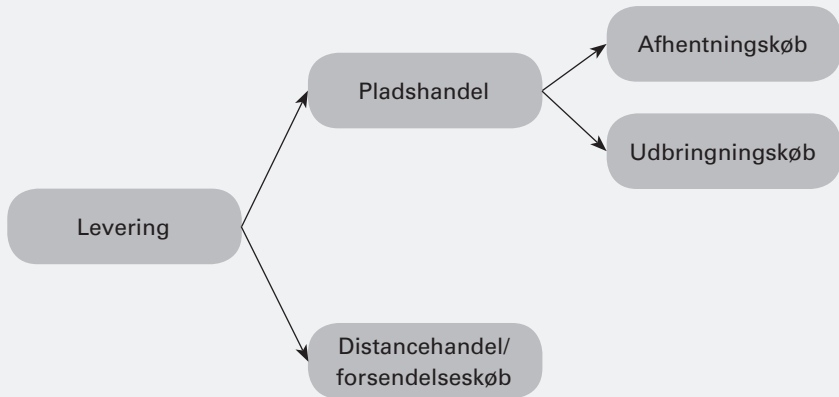

Fig. 9.2 Oversigt over købelovens leveringssteder.

Oversigt over købelovens forsendelseskøb med klausuler

Klausul	Risikoovergang og betaling af omkostninger
Fob (free on board)	"Fob Aarhus" – Skibet ligger i Aarhus, og køber sørger for, at der er et skib og betaler for transporten fra Aarhus og frem til endelig destination. Risikoen overgår fra sælger til køber, når varen er kommet inden for skibssiden på skibet i Aarhus.
Franco (frit leveret)	"Franco Roskilde" – Risikoen overgår fra sælger til køber, når varen er kommet frem til bestemmelsesstedet i Roskilde. Sælger betaler alle transportomkostninger frem til bestemmelsesstedet.
CF (cost & freight)	Omkostningsklausul Risikoen overgår fra sælger til køber, når varen er overgivet til første fremmede fragtfører, eller når varen er bragt inden for skibssiden. Sælger betaler alle transportomkostninger frem til bestemmelsesstedet.
Cif (cost, insurance, freight)	Omkostningsklausul Risikoen overgår fra sælger til køber, når varen er overgivet til første fremmede fragtfører, eller når varen er bragt inden for skibssiden. Sælger betaler alle transportomkostninger frem til bestemmelsesstedet, incl. forsikring.

Fig. 9.3 Oversigt over købelovens forsendelseskøb med klausuler.

Købers misligholdelsesbeføjelser ved sælgers forsinkelse

Køber kan:

- Tilbageholde købesummen
- Fastholde købet
- Ophæve købet/annullere
- Kræve erstatning for tab, eventuelt dækningskøb

Fig. 9.4 Oversigt over købers misligholdelsesbeføjelser ved sælgers forsinkelse.

Mangel i et specieskøb

Køber kan:

- Kræve forholdsmæssigt afslag/prisnedslag, eller
- Hæve købet, hvis manglen er væsentlig, og
- Kræve erstatning for tab

Fig. 9.5 Oversigt over købers misligholdelsesbeføjelser ved mangler i specieskøb.

Mangel i et genuskøb

Køber kan:

- Kræve forholdsmæssigt afslag/prisnedsdrag, eller
- Kræve omlevering, hvis manglen er væsentlig, eller
- Hæve købet, hvis manglen er væsentlig og
- Kræve erstatning for tab

Fig. 9.6 Oversigt over købers misligholdelsesbeføjelser ved mangler i genuskøb.

En retlig mangel

Køber kan:

- Fastholde købet, eller
- Ophæve købet/annullere, og
- Kræve erstatning for tab

Fig. 9.7 Oversigt over købers misligholdelsesbeføjelser ved retlige mangler.

Købers forsinkelse med betaling

Sælger kan:

- Fastholde købet og kræve betaling
- Ophæve købet
- Kræve erstatning for økonomisk tab

Fig. 9.8 Oversigt over sælgers misligholdelsesbeføjelser ved købers forsinkelse med betaling.

Følgende lande har ratificeret CISG

Albania	Dominican Republic	Kyrgystan	Russian Federation
Argentina	Ecuador	Latvia	Saint Vincent & Grenadines
Australia	Egypt	Leanon	San Marino
Austria	El Salvador	Lesotho	Serbia
Belarus	Estonia	Liberia	Singapore
Belgium	Finland	Lithuania	Slovakia
Benin	France	Luxembourg	Slovenia
Bosnia-Herzegovina	Gabon	Macedonia	Spain
Brazil	Georgia	Mauritania	Sweden
Bulgaria	Germany	Mexico	Switzerland
Burundi	Greece	Moldova	Syria
Canada	Guinea	Mongolia	Turkey
Chile	Honduras	Montenegro	Uganda
China (PRC)	Hungary	Netherlands	Ukraine
Colombia	Iceland	New Zealand	United States
Croatia	Iraq	Norway	Uruguay
Cuba	Israel	Paraguay	Uzbekistan
Cyprus	Italy	Peru	Zambia
Czech Republic	Japan	Poland	USSR (superseded)
Denmark	Republic of Korea	Romania	

Fig. 10.1 Liste over lande, der har ratificeret CISG.

Kilde: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/countries/cntries.html>

2. International aftaleindgåelse

CISG del II handler om aftaleindgåelse. Nogle af de juridiske udtryk er de samme som i den danske aftalelov, men reglerne er forskellige. Tilbudsgiver er ham, der sender et tilbud ud til en kunde, og tilbudsmodtageren er ham, som giver afslag eller accepterer tilbuddet.

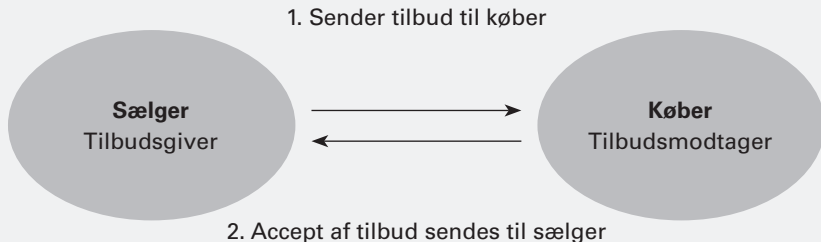

Fig. 10.2 Oversigt over parterne i en aftale.

FFF – risikoovergang

Sælger —→ Lastbil —→ Skib —→ Lastbil —→ Køber
Randers —→ Randers —→ København —→ Letland —→ Jelgava/Letland

Fig. 10.3 Eksempel på transport af varer fra Randers til byen Jelgava i Letland.

INCOTERMS 2010		
Klausuler	Risikoovergang	Omkostninger
EXW Ex Works	Når sælger stiller godset til købers afhentning på det aftalte sted, fx ab fabrik, ab lager.	Køber betaler fragtomkostninger til det aftalte afhentningssted.
FCA Free Carrier	Når godset er læsset på transportmidlet arrangeret af køber.	Sælger betaler fragtomkostninger frem til og med læsning. Køber betaler fragtomkostningerne fra læsning og videre til destinationen.
CPT Carriage Paid To	Når godset er overgivet til den af sælger valgte videre-transportør.	Sælger betaler fragtomkostningerne frem til det angivne bestemmelsessted.
CIP Carriage and Insurance Paid To	Når godset er overgivet til den af sælger valgte videre-transportør.	Sælger betaler fragt- og forsikringsomkostninger frem til det angivne bestemmelsessted.
DAT Delivered At Terminal	Når godset er aflæsset i den angivne terminal, dvs. aflastet fra køretøjet og stillet til købers disposition.	Sælger betaler fragtomkostninger frem til og med godset er aflæsset i den angivne terminal.
DAP Delivered At Place	Når godset er stillet til rådighed for køber og varen er klar til aflæsning på bestemmelsesstedet.	Sælger betaler fragtomkostninger frem til godset er stillet til rådighed for aflæsning på bestemmelsesstedet.
DDP Delivered Duty Paid	Når godset er fortoldet og stillet til købers rådighed for aflæsning på bestemmelsesstedet.	Sælger betaler fragt- og toldomkostninger frem til godset er stillet til købers rådighed for aflæsning på bestemmelsesstedet.
SKIBSTRANSPORT:		
FAS Free Alongside Ship	Når godset er placeret på kajen ved skibssiden eller på en tilknyttet lasteplads i den af køber angivne afskibningshavn.	Sælger betaler fragtomkostninger frem til godset er placeret langs skibssiden eller på tilknyttet lasteplads i den angivne afskibningshavn.
FOB Free on Board	Når godset er lastet ombord på det af køber valgte skib i den angivne afskibningshavn og frigjort fra lasteanordningen.	Sælger betaler fragtomkostninger frem til og med godset er lastet ombord på det anviste skib i den angivne afskibningshavn.
CFR Cost and Freight	Når godset er lastet ombord på det af sælger valgte skib og frigjort fra lasteanordningen.	Sælger betaler fragtomkostningerne frem til den angivne ankomsthavn.
CIF Cost Insurance and Freight	Når godset er lastet ombord på det af sælger valgte skib og frigjort fra lasteanordningen.	Sælger betaler fragt- og forsikringsomkostninger frem til den angivne ankomsthavn.

Fig. 10.4 Oversigt over INCOTERMS 2010.

Købers misligholdelsesbeføjelser: Art. 46 – 52

Forsinkelse	Mangler
Fastholde købet	Fastholde købet: • Omlevering • Afhjælpning
Hæve/annullere købet	Hæve/annullere købet
Erstatning art. 74 – 77	Erstatning art. 74 – 77
	Forholdsmæssigt afslag

Fig. 10.5 Oversigt over købers misligholdelsesbeføjelser ved forsinkelse og mangler.

Sælgers misligholdelsesbeføjelser: Art. 61 – 65

- Fastholde købet
- Hæve/annullere købet
- Erstatning art. 74 – 77

Fig. 10.6 Oversigt over sælgers misligholdelsesbeføjelser ved købers misligholdelse.

Øversigt over medlemslandene i EU

Belgien	Irland	Slovakiet
Bulgarien	Italien	Slovenien
Cypern	Letland	Spanien
Danmark	Litauen	Storbritannien
Estland	Luxembourg	Sverige
Finland	Malta	Tjekkiet
Frankrig	Polen	Tyskland
Grækenland	Portugal	Ungarn
Holland	Rumænien	Østrig

Fig. 11.1 Øversigt over medlemslandene i EU.

Oversigt over aftaletyper og tilknytningsmomentet	
Aftaletype	Anvendes loven i det land:
Aftaler om køb af varer	Hvor sælger har sit sædvanlige opholdsted
Tjenesteydelsesaftaler	Hvor tjenesteyder har sit sædvanlige opholdsted
Fast ejendom	Hvor ejendommen er beliggende
Franchiseraftaler	Hvor franchisetager har sit sædvanlige opholdssted
Distributionsaftaler	Hvor distributøren har sit sædvanlige opholdssted
Salg af varer på auktion	Hvor auktionen finder sted

Fig. 11.2 Oversigt over aftaletyper og tilknytningsmomentet.

Oversigt over købers misligholdelsesbeføjelser ved sælgers forsinkelse

Køber kan:	Kommentar	Købe- loven
Fastholde købet	Eventuelt give sælger en ny frist til at levere Tilbageholde købesummen til levering er sket, jf. KBL § 14.	§ 21 § 14
Hæve købet/an- nullere	Kun hvis forsinkelsen er væsentlig, dvs. forsinkel- sen havde betydning for køber, og sælger kunne eller burde have indset dette.	§ 74, stk. 2
Kræve erstat- ning for tab	Kan kræves, uanset om køber vælger at fastholde eller hæve købet.	§ 23-25

Fig. 12.1 Oversigt over købers misligholdelsesbeføjelser ved sælgers forsinkelse.

Varen overgivet til køber

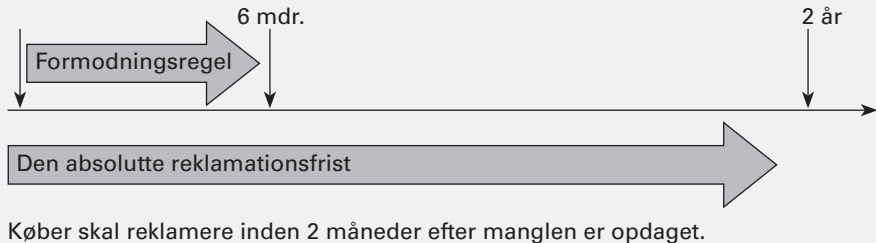

Fig. 12.2 Oversigt over forholdet mellem formodningsreglen og den absolutte reklamationsfrist.

Oversigt over købers misligholdelsesbeføjelser ved mangler

Køber kan:	Kommentar	Købeloven
Fastholde købet og kræve:	- Afhjælpning af manglen, fx reparation - Omlevering, dvs. levering af en anden vare - Afslag i købesummen	§ 78, stk. 1, nr. 1 § 78, stk. 1, nr. 2 § 78, stk. 1, nr. 3
Hæve købet / annullere	Hvis mangelen ikke er uvæsentlig	§ 78, stk. 1, nr. 4
Erstatning for tab	- Specieskøb - Genuskøb	§ 42, stk. 2, jf. § 80, stk. 1. § 43, stk. 3, jf. § 80, stk. 2.

Fig. 12.3 Oversigt over købers misligholdelsesbeføjelser ved mangler.

Oversigt over sælgers misligholdelsesbeføjelser ved købers manglende betaling

Sælger kan:

- Fastholde købet / kræve betaling, jf. KBL § 28, stk. 1
- Hæve købet / annullere, jf. KBL § 28, stk. 1
- Kræve erstatning for tab, jf. KBL § 30

Fig. 12.4 Oversigt over sælgers misligholdelsesbeføjelser ved købers manglende betaling.

Fig. 13.1 Eksempler på kvalitetsmærker.

Oversigt over immaterialretlige love	
Loven hedder:	Handler om beskyttelse af retten til:
Designloven	Produkters udseende og form, varedesign, mønster og ornamenter
Ophavsretsloven	Bøger, brochurer (skønlitterære og faglitterære) og musik, film, sceneværker, tegninger, malerier, kort, tegninger, skitser, fotos, brugskunst, IT-softwareprogrammer
Varemærkeloven	En virksomheds navn og logo, domænenavn, slogans, personnavne, bogstaver og tal, figurer og afbildninger
Patentloven	Tekniske opfindelser, der kan udnyttes erhvervsmæssigt eller industrielt

Fig. 14.1 Oversigt over immaterialretlige love.

Oversigt over de immaterielle rettigheder				
	Ophavsret	Patent	Design	Varemærke
Lovgivning	Ophavsretslov	Patentlov	Designlov	Varemærkelov
Hvad beskyt- tes?	Litterære og kunst- neriske værker	Opfindelser	Udseende og form	Varemærker og for- retningskendetegn
Nøgleord	Værkshøjde Originalitet	Nyskabende Opfindelseshøjde Industrielt anven- delig	Nyskabende Individuel karakter	Fornødent særpræg Må ikke være for- veksleligt
Stiftelse	Ved værkets ska- belse	Ved registrering	Ved registrering	Ved registrering eller intensiv indarbej- delse
Eneretten	Eksemplarret Ændringsret Spredningsret Fremvisningsret Fremførelsesret Faderskabsret	Eneret til at ud- nytte opfindelsen erhvervsmæssigt	Eneret til at ud- nytte opfindelsen erhvervsmæssigt	Eneret til at gøre brug af varemærket erhvervsmæssigt
Beskyttelses- tid	70 år efter ophavs- mandens død Faderskabsret skal respekteres udover de 70 år	20 år fra patentan- søgningens indle- vering	5 år fra ansøgnings- datoen med forny- else i indtil 25 år	10 år fra registre- ringsdagen og kan fornys 10 år ad gangen

Fig. 14.2 Oversigt over de immaterielle rettigheder.

Forholdet mellem optjeningsår og ferieår

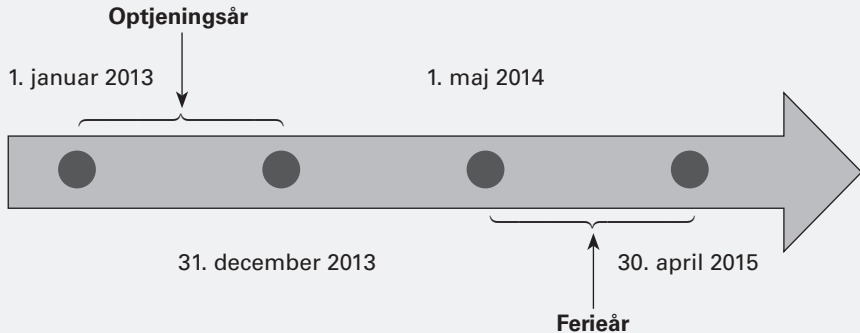

Fig. 17.1 Forholdet mellem optjeningsår og ferieår.

Oversigt over anciennitet og opsigelsesvarsel	
Anciennitet	Opsigelsesvarsel
Midlertidigt ansatte under 1 måneds varighed	Kan opsiges uden varsel
Ansatte på prøve	14 dages varsel i prøvetiden (højst 3 måneder)
0-6 måneder	1 måned (opsigelse skal gives inden udgangen af 5. måned)
6 måneder – 3 år	3 måneder (opsigelse skal gives inden udgangen af 2 år og 9 måneder)
3 – 6 år	4 måneder (opsigelsen skal gives inden udgangen af 5 år og 8 måneder)
6 – 9 år	5 måneder (opsigelse skal gives inden udgangen af 8 år og 7 måneder)
Mere end 9 år	6 måneder (opsigelse efter 8 år og 7 måneder)

Fig. 17.2 Oversigt over anciennitet og opsigelsesvarsel.

Anciennitet og godtgørelse

Anciennitet	Godtgørelse
12 år	1 måneds løn
15 år	2 måneders løn
18 år	3 måneders løn

Fig. 17. 3 Anciennitet og godtgørelse.

Forholdet mellem kreditgiver og forbruger

Fig. 18.1 Forholdet mellem kreditgiver og forbruger.

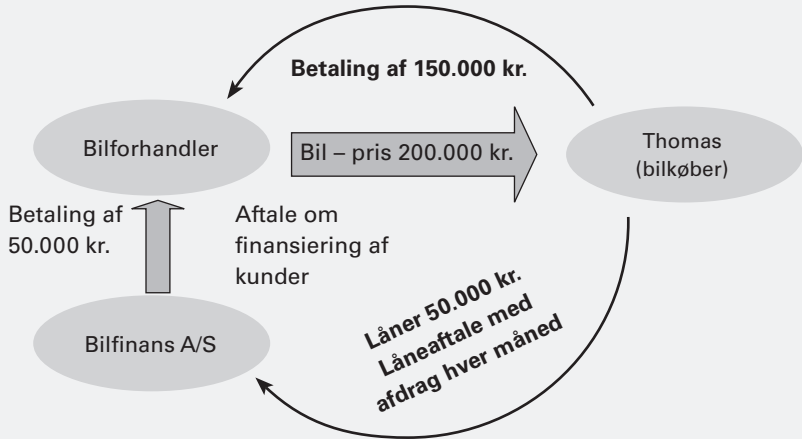

Fig. 18.2 Eksempel på oprindeligt trepartsforhold.

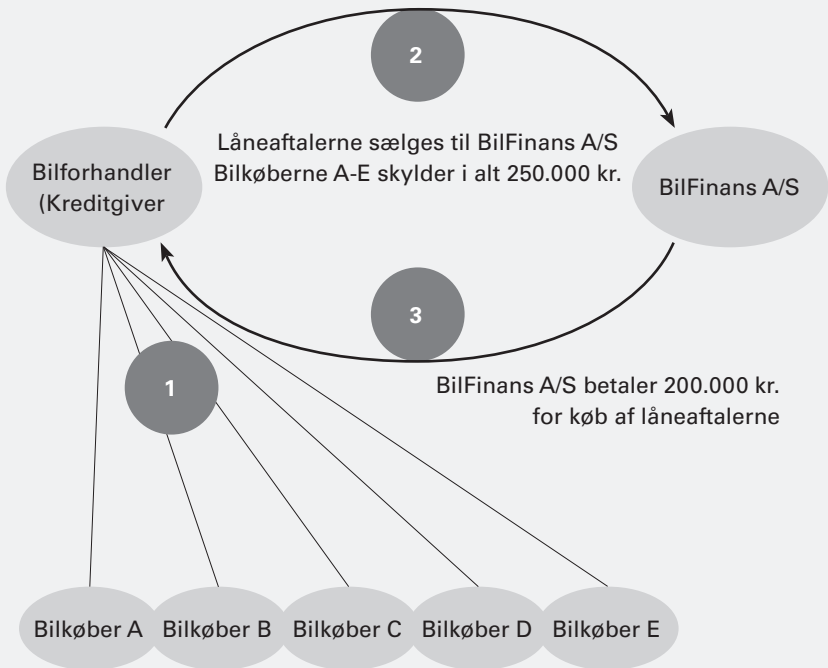

Fig. 18.3 Eksempel på efterfølgende trepartsforhold.

Hvornår der er krav om udbetaling i forbindelse med aftale om ejendomsforbehold

Forbrugerkøb	Køber handler som privat person og sælger som led i sit erhverv. Privat – Erhverv	Sælger kan tage ejendomsforbehold, og køber skal betale 20 % i udbetaling.
Handelskøb	Både køber og sælger handler som led i deres erhverv. Erhverv – Erhverv	Sælger kan tage ejendomsforbehold uden krav om 20 % i udbetaling.
Civilkøb	Både køber og sælger handler som privatpersoner. Privat – Privat	Sælger kan tage ejendomsforbehold uden krav om 20 % i udbetaling.

Fig. 18.4 Oversigt over, hvornår der er krav om udbetaling i forbindelse med aftale om ejendomsforbehold.

Opgørelse over restgæld og omkostninger	
6 forfaldne afdrag á 2.000 kr.	12.000 Kr.
Morarenter af afdrag	1.200 Kr.
Ekstra omkostninger som følge af manglende betaling, fx fogedrekvisition, advokatsalær og retsafgift	4.175 Kr.
Restgæld	102.000 Kr.
I alt	119.375 Kr.

Fig. 18.5 Opgørelse over restgæld og omkostninger.

Betegnelse	Beskrivelse	Sikkerhed	Købers indsigelser
Kreditkøb to parter (se fig. 18.1)	Sælger giver kredit til køber, og sælger beholder kravet på køber. Køber skal betale afdrag til sælger.	Kun muligt at tage ejendomsforbehold	Alle købers indsigelser om mangler eller ugyldig aftale kan gøres gældende overfor sælger.
Oprindeligt trepartsforhold (se fig. 18.2)	Sælger har indgået en aftale med en kreditgiver (fx et finansieringsselskab), som låner penge til sælgers kunder. Kunden får kredit hos finansieringsselskabet gennem sælger og skal betale afdrag direkte til finansieringsselskabet.	Kun muligt at tage ejendomsforbehold	Køber kan gøre de samme indsigelser gældende overfor finansieringsselskabet som overfor sælger. Det gælder både indsigelser om mangler og indsigelser om ugyldighed.
Efterfølgende trepartsforhold (se fig. 18.3)	Sælger har indgået en kreditaftale med køber. Efterfølgende overdrager sælger kreditaftalen til en anden, fx et finansieringsselskab. Køber skal herefter betale afdrag til finansieringsselskabet.	Kun muligt at tage ejendomsforbehold	Køber kan gøre de samme indsigelser gældende overfor finansieringsselskabet som overfor sælger. Det gælder både indsigelser om mangler og indsigelser om ugyldighed.
Fritstående lån	Køber optager et lån hos en långiver, fx en bank. Køber handler herefter med sælger og betaler kontant med de penge, hun lige har lånt. Der er ingen tilknytning mellem sælger og banken.	Det er muligt for långiver at tage pant i varen, fx en bil.	Køber kan gøre indsigelser om mangler ved varen eller købsaftalens ugyldighed gældende overfor sælger men ikke overfor långiver. Indsigelser om kreditaftalen, som er indgået mellem långiver og køber, kan rettes mod långiver.

Fig. 18.6 Oversigt over forbrugers muligheder for at få finansieret køb af en vare.

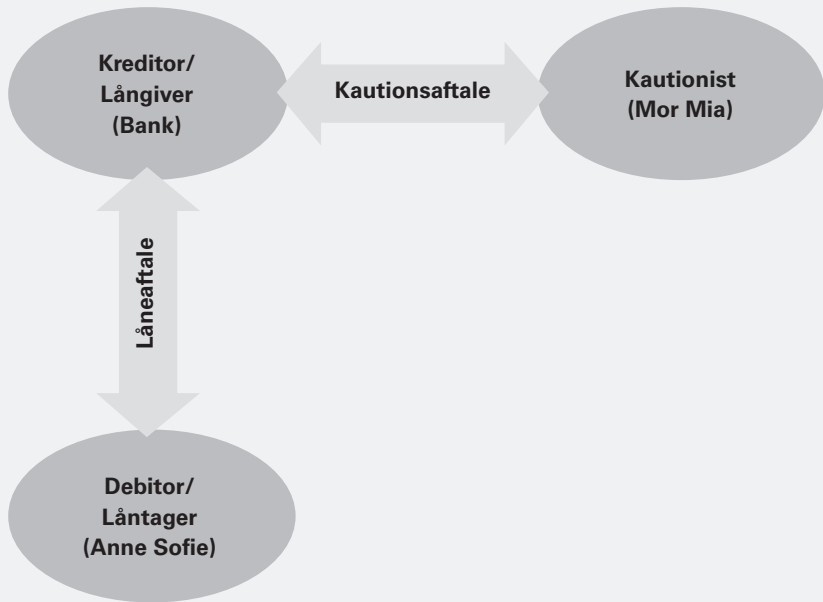

Fig. 19.1 Oversigt over forholdet mellem parterne: Kreditor, debitor og kautionist.

Kautionsform	Hvornår kan kreditor kræve gælden betalt af kautionisten?
Selvskyldner-kaution	Allerede, når debitor ikke betaler gælden som aftalt, fx når debitor ikke betaler et afdrag til tiden.
Simpel kaution	Kreditor skal først gøre en indsats for at få debitor til at betale, og kreditor skal kunne dokumentere, at debitor ikke kan betale, fx når: • Kautionisten erkender, at debitor ikke kan betale. • Kreditor forgæves har forsøgt at få udlæg i debtors aktiver i Fogedretten. • Debitor er gået konkurs eller har fået gældssanering, uden kreditor har fået fuld dækning.
Tabskaution	Når kreditors endelige tab er gjort op efter alle andre sikkerheder, fx en pantsat bil, er solgt, og efter debtors evt. konkurs er behandlet.

Fig. 19.2 Oversigt over kautionsform og hvornår kreditor kan kræve gælden betalt af kautionisten.

Flere kautionister kan kautionere over kreditor for det samme lån

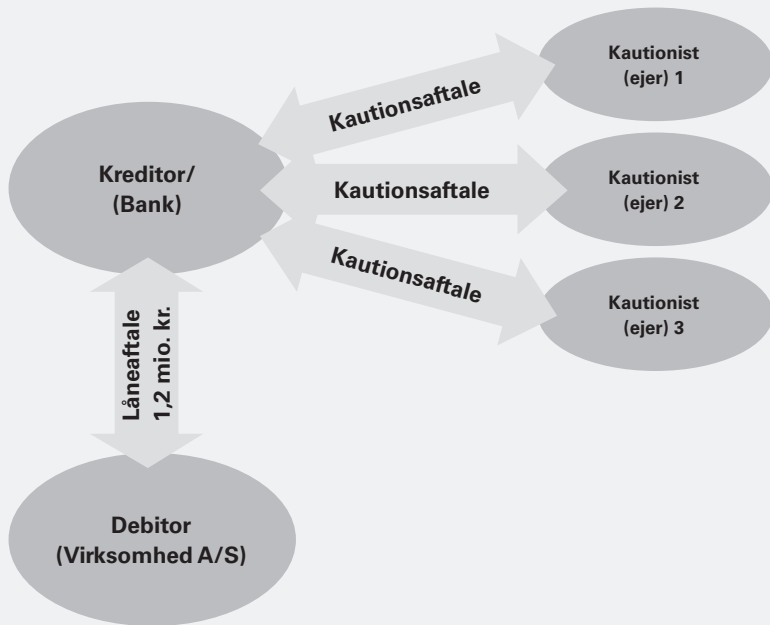

Fig. 19.3 Flere kautionister kan kautionere overfor kreditor for det samme lån.

Forskellige typer fordringer

Hvilken fordring	Definition	Eksempel
Simple fordringer	Pengekrav, som hverken er et gælds-brev eller et pantebrev. Ingen formkrav	Regninger, fx for bredbåndsforbindelse eller en tømmer. Kassekreditaftale fra en bank Kreditkøbsaftale, fx i forbindelse med køb af bil
Omsætningsgælds-breve	Opfylder formkravene til gælds-breve og er enten et ihænde-havergælds-brev, ordregælds-brev eller navnegælds-brev.	Et gælds-brev oprettet mellem to virksomheder på baggrund af et køb, og hvor gælds-brevet indeholder en erklæring om, at det er et omsætningsgælds-brev.
Simple gælds-breve	Opfylder formkravene til at være et gælds-brev, men er ikke et omsætningsgælds-brev.	Banklån, fx forbrugslån på 25.000 kr. optaget i PrimaBanken. Familielån, fx et lån på 100.000 kr. fra forældre til søn.
Simple pantebreve	Skal opfylde formkravene til digitale pantebreve. Har pant i løsøre, eller hvor der står "ikke til ordre" i pantebrevet.	Banklån med pant i løsøre, fx billån med pant i bilen eller lån med pant i en båd. Realkreditlån, som er et boliglån optaget i et realkreditinstitut.
Omsætningspantebreve	Skal opfylde formkravene til digitale pantebreve. Har pant i fast ejendom, undtagen hvis der står "ikke til ordre" i pantebrevet.	Banklån med pant i boligen, fx boliglån. Sælgerpantebrev, som er et pantebrev udstedt af sælger af ejendommen med pant i den solgte ejendom.

Fig. 20.1 Oversigt med de forskellige typer fordringer.

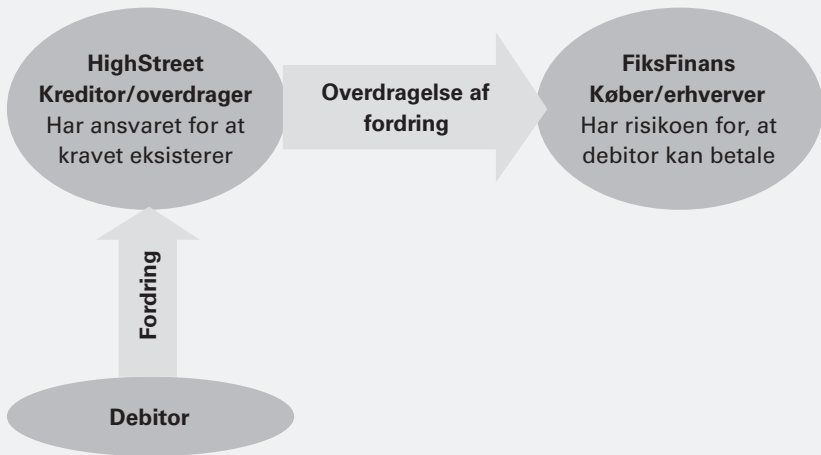

Fig. 20.2 Debitor skylder penge til kreditor, som sælger kravet videre.

Forskellige fordringstyper og sikringsakter

Type af fordring	Sikringsakt
Simple fordringer og simple gælds-breve	Brev til debitor om, at han skal betale til en ny kreditor. Meddelelsen til debitor kaldes denunciation.
Omsætningsgældsbreve	Have det fysiske gældsbrev i hånden (ihændehaveelse)
Pantebreve – både simple og omsætningspantebreve	Tinglysning af ny kreditor

Fig. 20.3 Oversigt over de forskellige fordringstyper og sikringsakter.

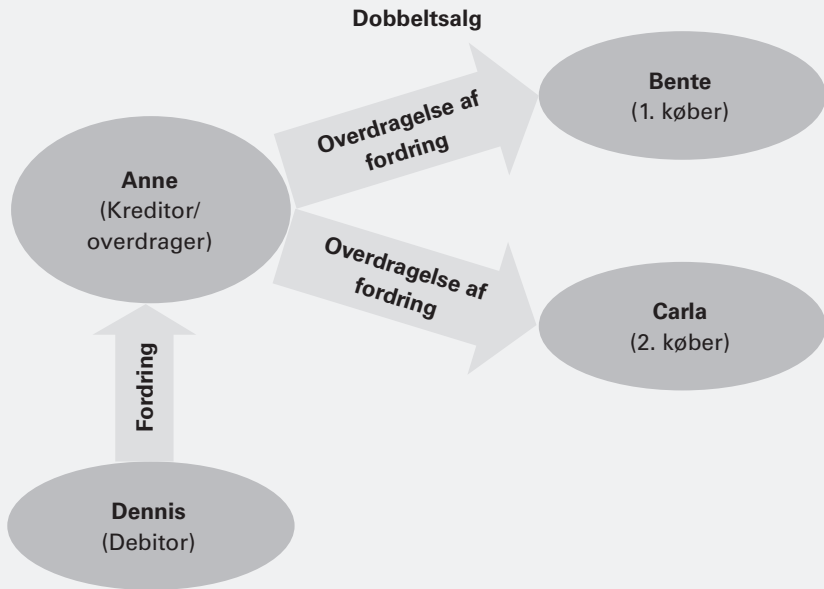

Fig. 20.4 Dobbeltsalg

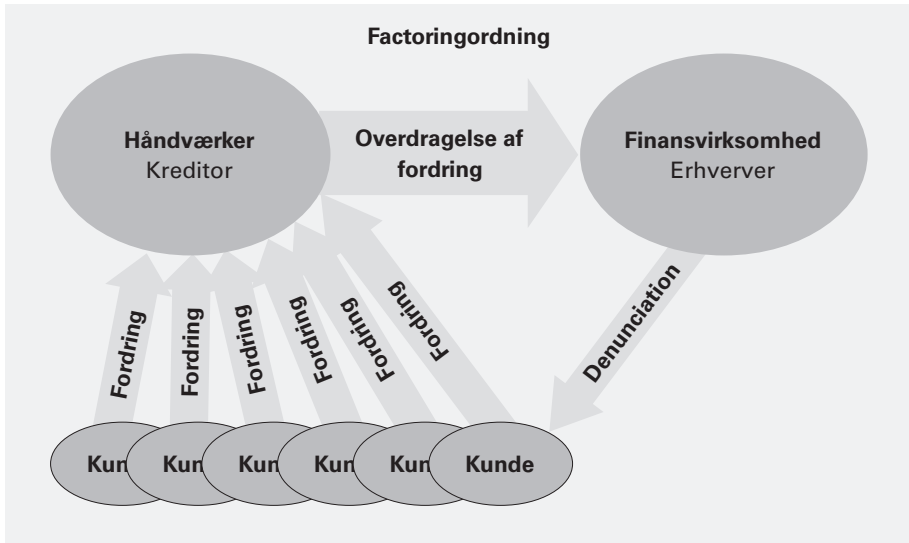

Fig. 20.5 Oversigt over en factoringordning.

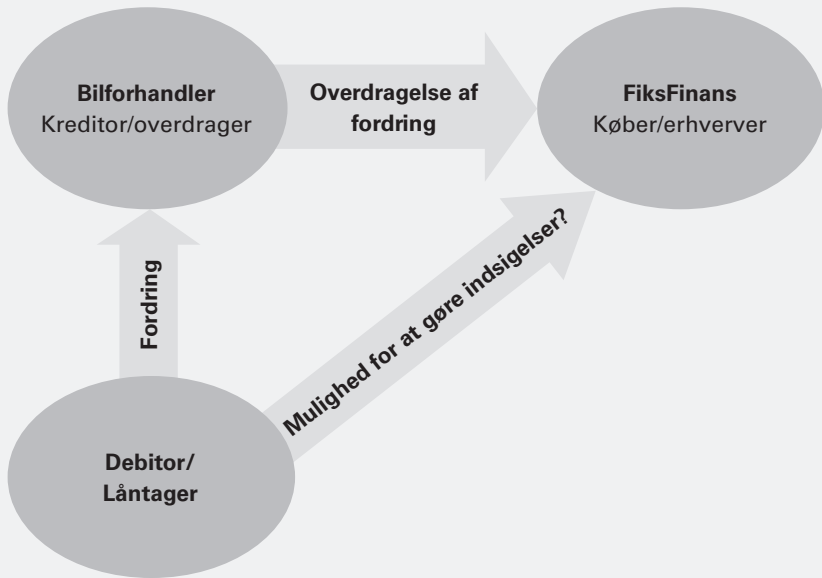

Fig. 20.6 Kan debitor gøre indsigelser gældende overfor erhverver, når den oprindelige kreditor har solgt fordringen videre?

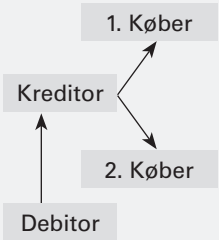
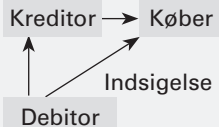
Krav	Simple fordringer/ simple gældsbreve	Omsætnings- gældsbreve	Simple pantebreve	Omsætnings- pantebreve
Sikringsakt	Meddelelse til debitor	Have gældsbrevet i hånden	Tinglysning	Tinglysning
Dobbeltsalg <pre> graph LR Debitor --> Kreditor Kreditor --> K1[1. Køber] Kreditor --> K2[2. Køber] </pre>	Hovedregel: Først i tid, bedst i ret Undtagelse: Hvis køber 2 giver meddelelse til debitor først i god tro, får han retten til fordringen.	Hovedregel: Først i tid, bedst i ret Undtagelse: Hvis køber 2 først får udleveret gælds-brevet i god tro, får han retten til fordringen.	Hovedregel: Først i tid, bedst i ret Undtagelse: Hvis køber 2 først får tinglyst sig selv som ny kreditor i god tro, får han retten til fordringen.	Hovedregel: Først i tid, bedst i ret Undtagelse: Hvis køber 2 først får tinglyst sig selv som ny kreditor i god tro, får han retten til fordringen.
Indsigelser <pre> graph LR Debitor --> Kreditor Debitor -- Indsigelse --> Køber Kreditor --> Køber </pre>	Debitor bevarer alle sine indsigelser overfor køber.	Debitor mister sine indsigelser, bortset fra indsigelser om stærke ugyldighedsgrunde.	Debitor bevarer alle sine indsigelser overfor køber.	Debitor mister sine indsigelser, bortset fra indsigelser om stærke ugyldighedsgrunde.
Betaling med frigørende virkning	Til den oprindelige kreditor, indtil debitor har fået meddelelse om ny kreditor.	Aftalte afdrag til den oprindelige kreditor, indtil debitor har fået meddelelse om ny kreditor. Ekstraordinære afdrag til den, der er i besiddelse af gælds-brevet.	Til den oprindelige kreditor, indtil debitor har fået meddelelse om ny kreditor.	Aftalte afdrag til den oprindelige kreditor, indtil debitor har fået meddelelse om ny kreditor. Ekstraordinære afdrag til den, der er tinglyst som kreditor.

Fig. 20.7 Oversigt over de forskellige fordringstyper og juridiske problemstillinger.

Aktiv	Sikringsakt for køb	Sikringsakt for pant
Løsøre	Ingen	Tinglysning i Personbogen
Biler	Ingen	Tinglysning i Bilbogen
Fordringer (simple)	Meddelelse til debitor	Meddelelse til debitor
Omsætningsgældsbevis	Rådighedsberøvelse	Rådighedsberøvelse
Fondsaktiver (fx aktier)	Registrering i VP securities	Registrering i VP securities
Andelsbolig	Meddelelse til Andelsboligforeningen	Tinglysning i Andelsboligbogen
Fast ejendom	Tinglysning i Tingbogen	Tinglysning i Tingbogen

Fig. 21.1 Oversigt over aktiver, sikringsakt for køb og sikringsakt for pant.

Aktiv	Pant i løsøre	Virksomhedspant	Ejendomsforbehold
Indlagt løsøre Tinglysningsloven § 38	Ikke muligt at have særskilt pant i løsøret.	Ikke muligt at have virksomhedspant i løsøret.	Ikke muligt at have ejendomsforbehold i løsøret.
Erhvervstilbehør Tinglysningsloven § 37	Pant i løsøret skal aftales, før løsøret bliver bragt ind på ejendommen.	Virksomhedspant omfatter ikke løsøre, som er erhvervstilbehør.	Ejendomsforbeholdet kan oprettholdes, hvis det er taget, før løsøret bliver bragt ind på ejendommen.

Fig. 21.2 Oversigt over hvordan konflikt med andre rettigheder over løsøre kan løses.

Sammenhængen mellem løbedage og påkrav

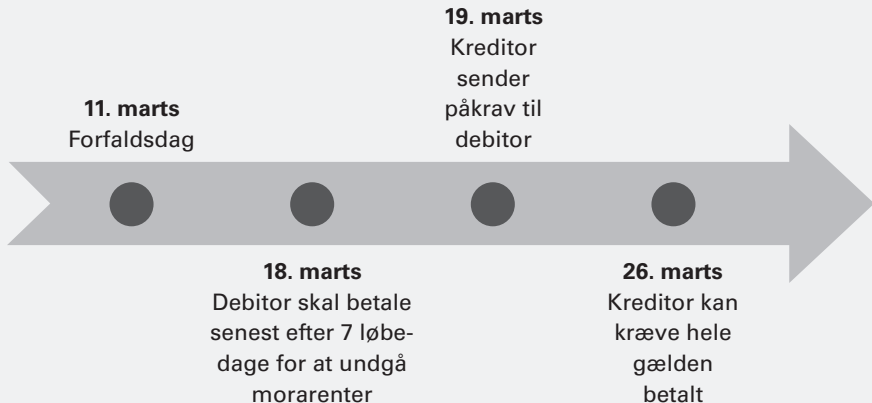

Fig. 21.3 Sammenhængen mellem løbedage og påkrav. Kreditor kan kræve morarenter fra 11. marts indtil debitor betaler.

Aktionærerne i Aktieselskabet Skrædderne A/S

Fysiske personer:

Anna

Britta

Carla

Juridisk person:

Skrædderne A/S

```
graph TD; Anna([Anna]) --- AS[Skrædderne A/S]; Britta([Britta]) --- AS; Carla([Carla]) --- AS;
```

Fig. 22.1 Et aktieselskab, hvor de fysiske personer er ejerne/aktionærerne og den juridiske person er aktieselskabet.

Interessentskab med 3 interessenter

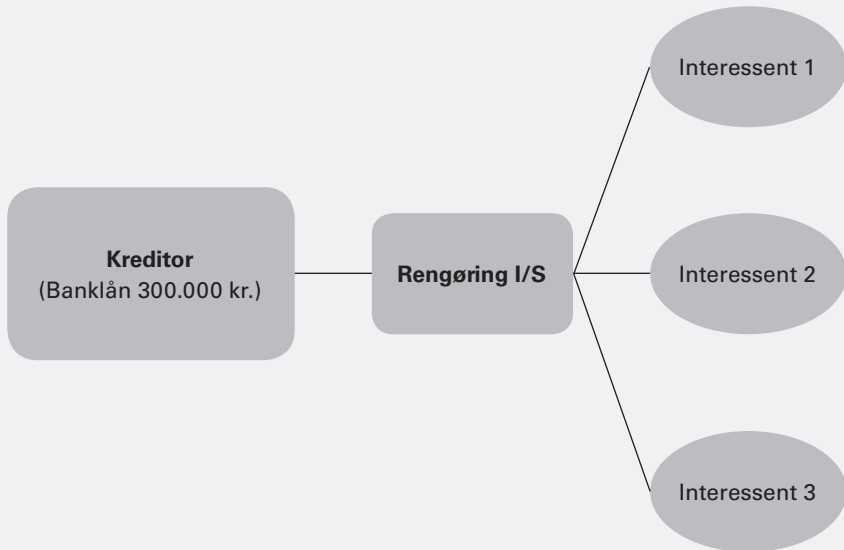

Fig. 22.2 Oversigt over ejerforholdene i et interessentskab, I/S.

Oversigt over ejerforholdene i Kaffemøllen A/S

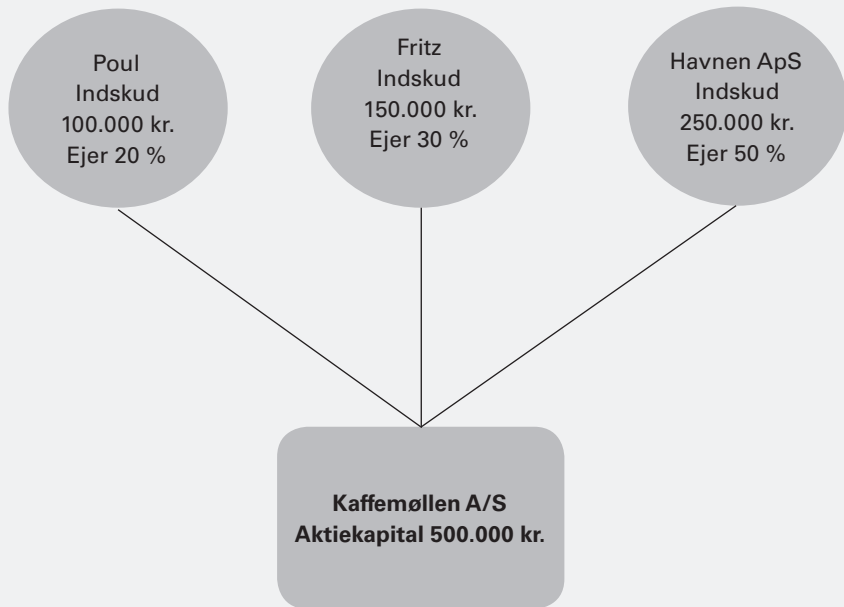

Fig. 22.3 Oversigt over ejerforholdene i Kaffemøllen A/S.

Oversigt over ledelsesstrukturen i Kaffemøllen A/S

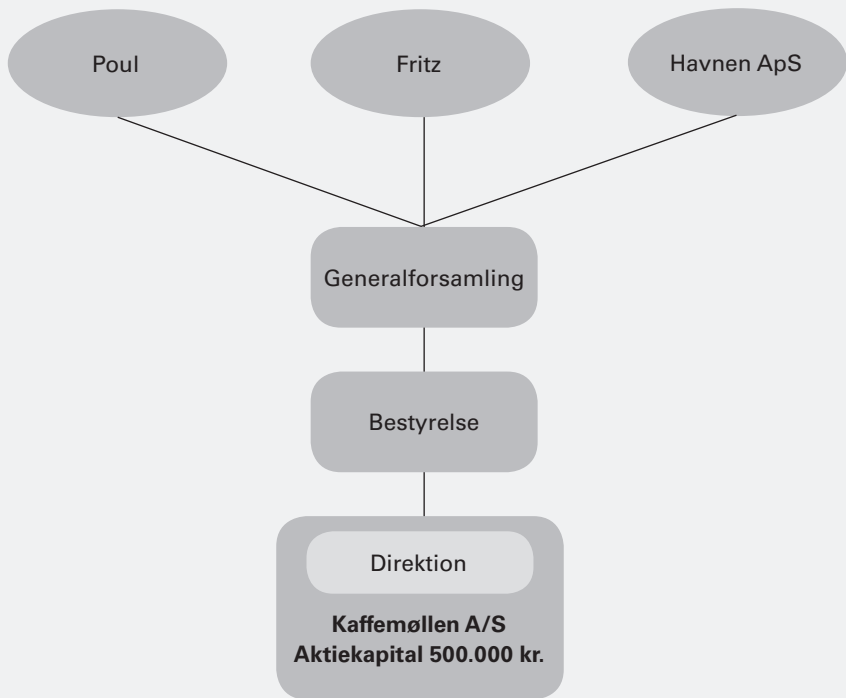

Fig. 22.4 Oversigt over ledelsesstrukturen i Kaffemøllen A/S.

Kommanditselskabet: Vindmølleparken K/S består af 3 komplementarer, som alle er anpartsselskaber, og mange kommanditister, som er private indskydere.

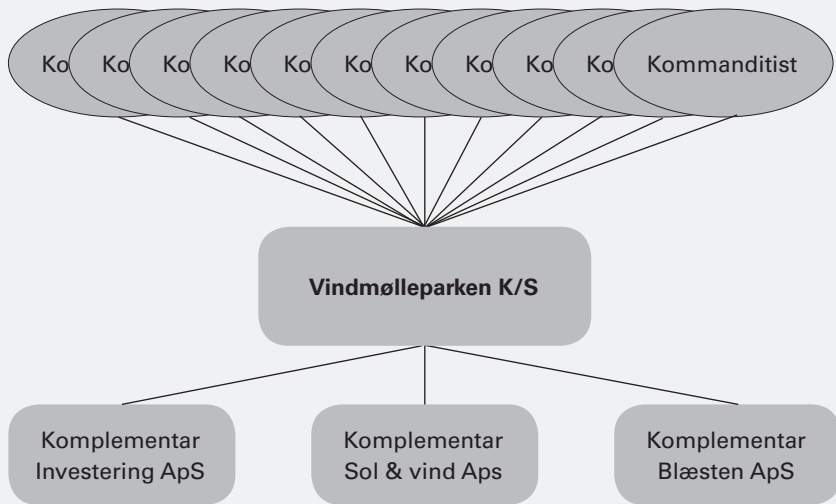

Fig. 22.5 Viser et kommanditselskab, hvor ejerkredsen består af både komplementarer og kommanditister.

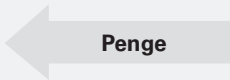
Oversigt over de forskellige virksomheders hæftelsesformer

Virksomhedsform	Personlig hæftelse	Begrænset hæftelse	Solidarisk hæftelse
Enkeltmandsvirksomhed	×		
Interessentskab (I/S)	×		×
Anpartsselskab (ApS)		×	
Aktieselskab (A/S)		×	
Kommanditselskab (K/S)			
a. Komplementarer	×		×
b. Kommanditister		×	

Fig. 22.6 Oversigt over de forskellige virksomheders hæftelsesformer.

Kreditor

Debitor

Fig. 23.1 Kreditor er den, der har penge til gode, og debitor er den, der skylder penge til kreditor.

Individualforfølgning

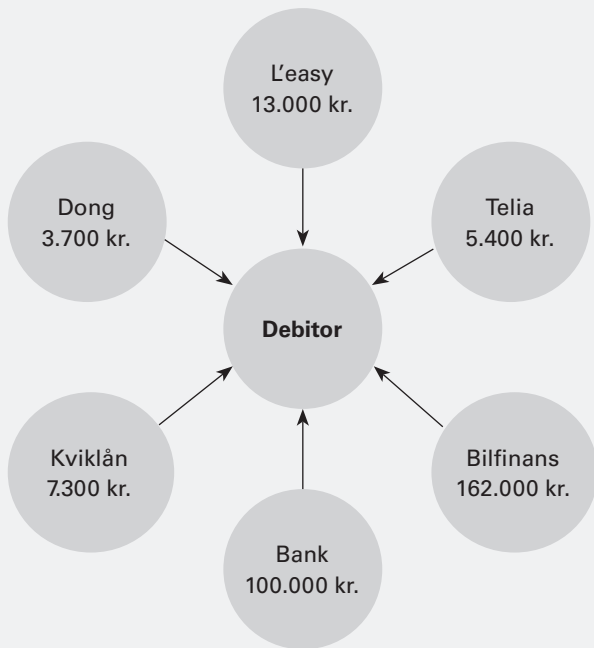

Fig. 23.2 Individualforfølgning – hver enkelt kreditor forsøger at få debitor til at betale gælden.

Universalfølgning

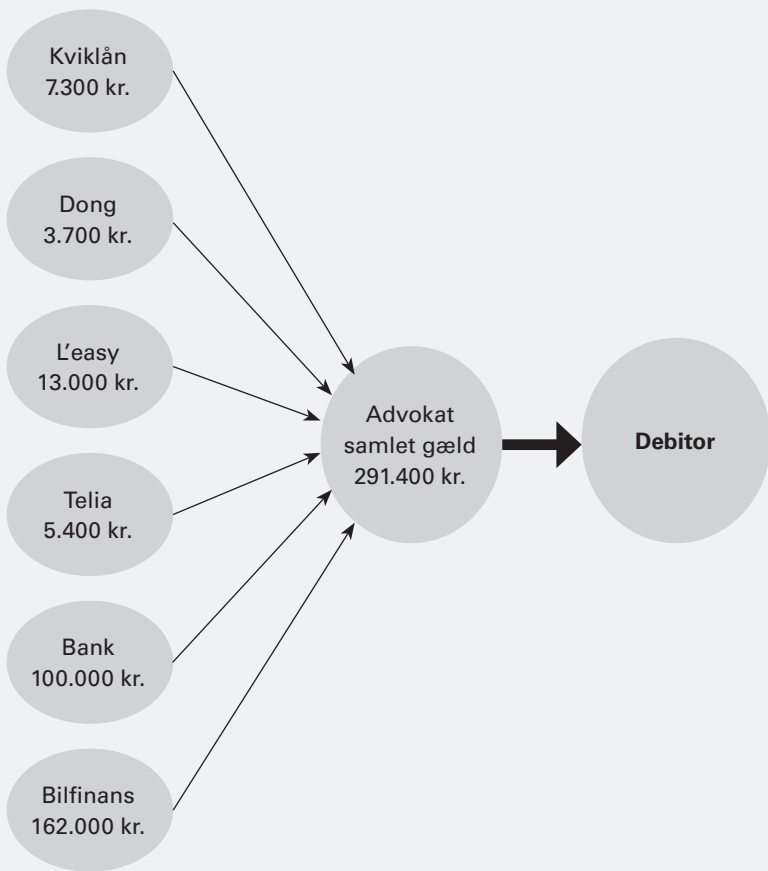

Fig. 23.3 Alle kreditorer er sammen om at retsforfølge debitor.

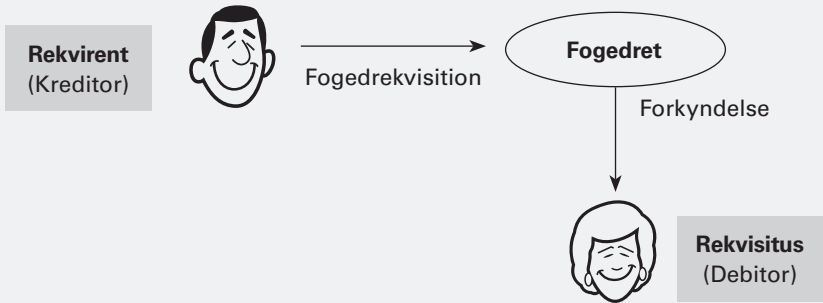

Fig. 23.4 Rekvirenten sender fogedrekvisition til fogedretten, som forkynder den for rekvisitus.

Overblik over mulige samlede ordninger

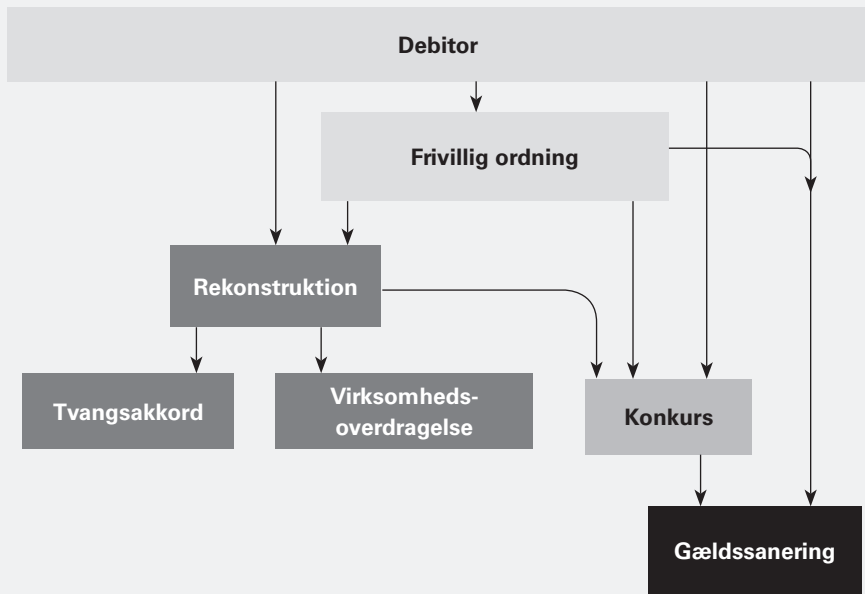

Fig. 24.1 Overblik over mulige samlede ordninger og rækkefølgen, de kan opstå i.

Omstødelsesperiode

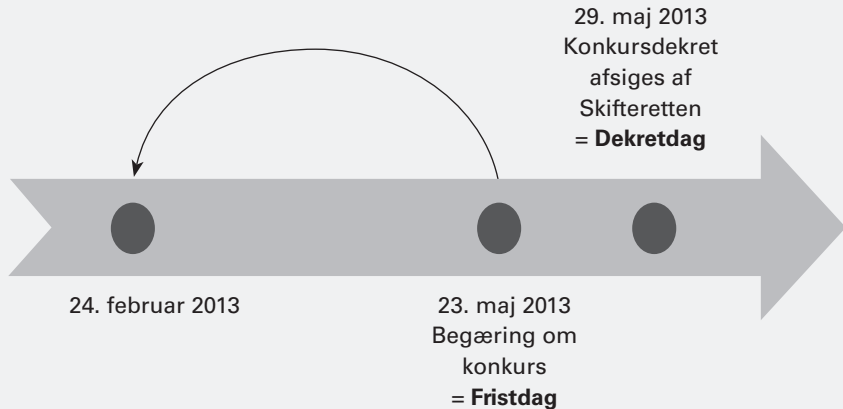

Fig. 24.2 Omstødelsesperiode, fristdag og dekretdag

Skema over omstødelsesfrister

Omstødelse af	Hovedregel for, hvornår handlingen skal være foretaget (regnet tilbage fra fristdagen):	Hvis debitor er insolvent på tidspunktet for handlingens foretagelse, og handlingen er til fordel for en nærstående, er fristen (regnet tilbage fra fristdagen):
Gaver	6 måneder	2 år
Løn til nærstående	6 måneder	2 år
Betaling af gæld	3 måneder	2 år
Pant for gammel gæld	3 måneder	2 år
Udlæg	3 måneder	2 år
Utilbørlige dispositioner	Ingen grænse	Ingen grænse

Fig. 24.3 Skema over omstødelsesfrister.

Oversigt over konkursordenen

Fig. 24.4 Oversigt over konkursordenen.

Konkursordenen med forklaringer		
Hvad hedder klassen	Hvilke typer krav er omfattet	Konkurs-loven
Massekrav	• Omkostninger ved konkursboets behandling (fx betaling til kurator) • Gæld, som er opstået under konkursboets behandling, fx betaling af husleje, fordi kurator har indgået en aftale om at fortsætte med at leje virksomhedens lokaler.	§ 93
Sekundære massekrav	• Omkostninger til en evt. rekonstruktionsbehandling, før konkursen er indtrådt • Gæld, som rekonstruktøren har givet samtykke til • Retsafgift	§ 94
Privilegerede krav	• Ansattes krav på løn • Ansattes krav på feriepenge	§ 95
Privilegerede krav	Leverandørers krav på betaling af afgifter, fx: • Afgift af øl og vin • Afgift af spiritus • Afgift af chokolade	§ 96
Simple krav	De fleste kreditorers krav, fx: • Gæld til banken • Moms • Skat • Almindelige fakturakrav, fx betaling af varer, mobilabonnement m.v.	§ 97
Efterstillede krav	• Renter efter konkursdekret • Bøder • Gaveløfter	§ 98

Fig. 24.5 Konkursordenen med forklaringer.

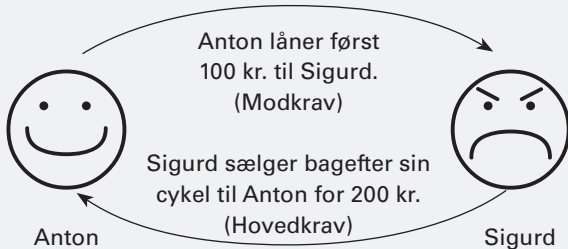

Fig. 25.1 Illustrerer modregningssituation mellem Anton og Sigurd.

Fig. 25.2 Forældelsen afbrydes og starter forfra, når kravet sendes i Fogedretten.

Samlevende med fællesbarn

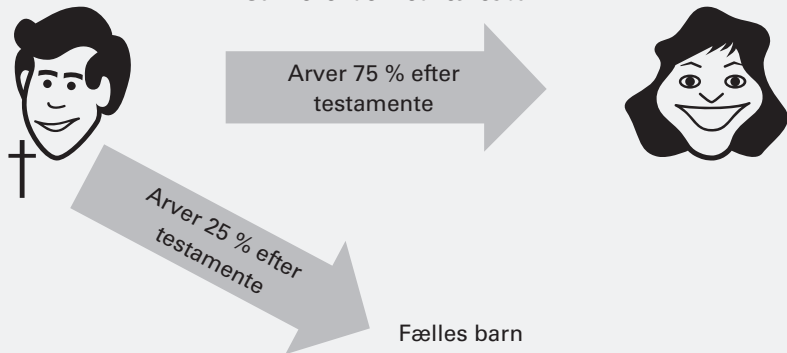

Fig. 26.1 De samlevendes fælles barn vil som udgangspunkt arve alt, hvis den ene dør. Med et testamente kan arven fordeles med op til 75% til længstlevende samlever og 25 % til barnet.

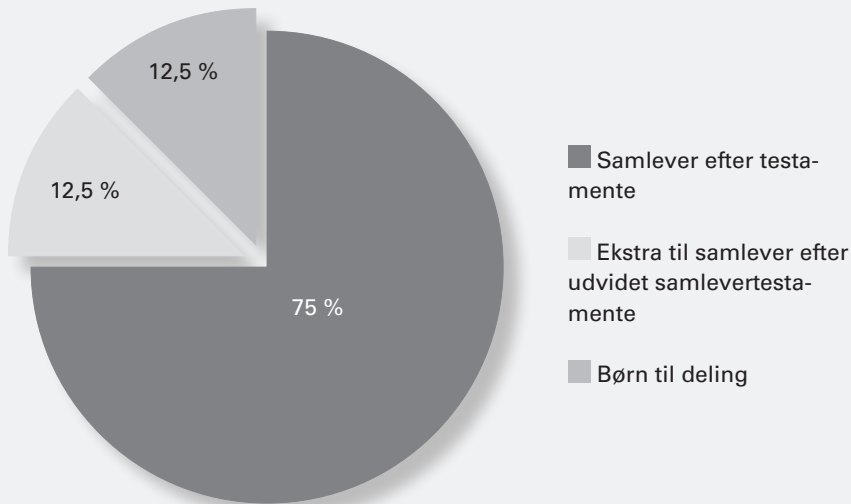

Fig. 26.2 Fordeling af arven med et udvidet samlevertestamente kan give op til 7/8 af formuen til længstlevende samlever.

Tre former for særeje	
Former for særeje	Forklaring
Fuldstændigt særeje	Skal ikke deles, hverken ved bodeling i forbindelse med død eller separation eller skilsmisse.
Skilsmissesæreje	Særejet gælder ved bodeling, hvis ægtefællerne skal separeres eller skilles, og særejeaktiverne kan holdes uden for bodelingen. Særejet bortfalder og bliver til fælleseje, hvis den ene ægtefælle dør, og særejeaktiverne vil indgå i bodelingen.
Kombinationssæreje	Særejet gælder, hvis ægtefællerne skal separeres eller skilles. Når den ene ægtefælle dør, bliver den afdødes formue til fælleseje og går ind i bodelingen, mens den længstlevende ægtefælles formue forbliver særeje og kan holdes uden for bodelingen.

Fig. 26.3 Tre former for særeje.

Fordeling af arv – ægtefælle og tre børn

Arvelader har en nettoformue efter bodeling på 1.800.000 kr. Fordeling af arven ser således ud:

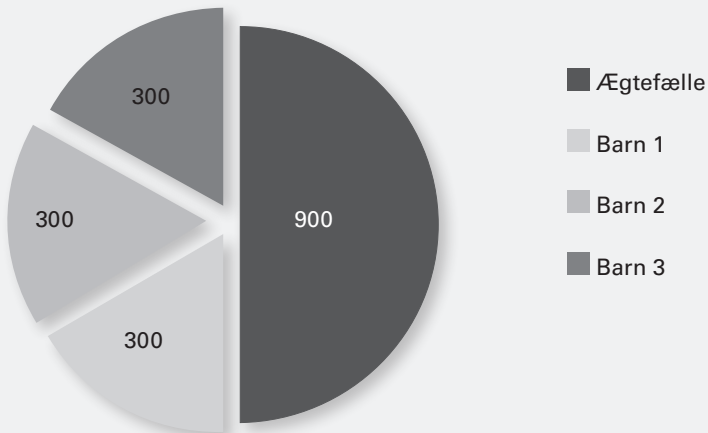

Fig. 26.4 Fordeling af arv – ægtefælle og tre børn.

Fordeling af arv – ægtefælle fællesbørn og særbarn

Ægtefællerne er gift og har to fællesbørn Mathilde og Louise. Derudover har moderen sønnen Frederik fra et tidligere forhold.

Hvis faderen dør og efterlader sig en nettoformue efter bodelingen på 1.800.000 kr., skal arven fordeles således:

Hvis moderen dør, skal arven fordeles til alle hendes tre børn, og nettoformuen efter bodeling på 1.800.000 kr., skal fordeles således:

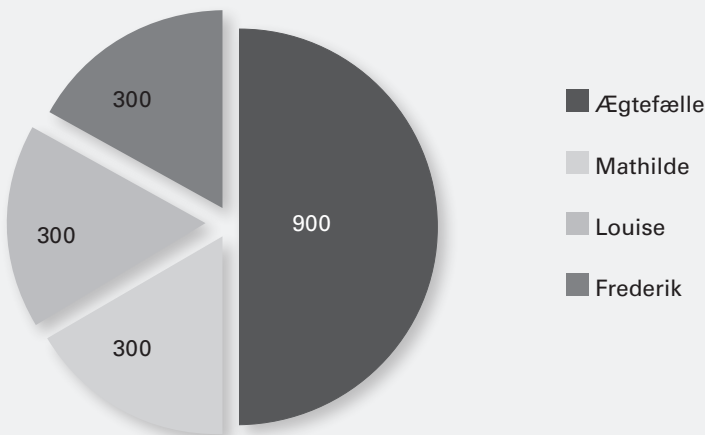

Fig. 26.5 Fordeling af arv – ægtefælle, fællesbørn og særbørn.

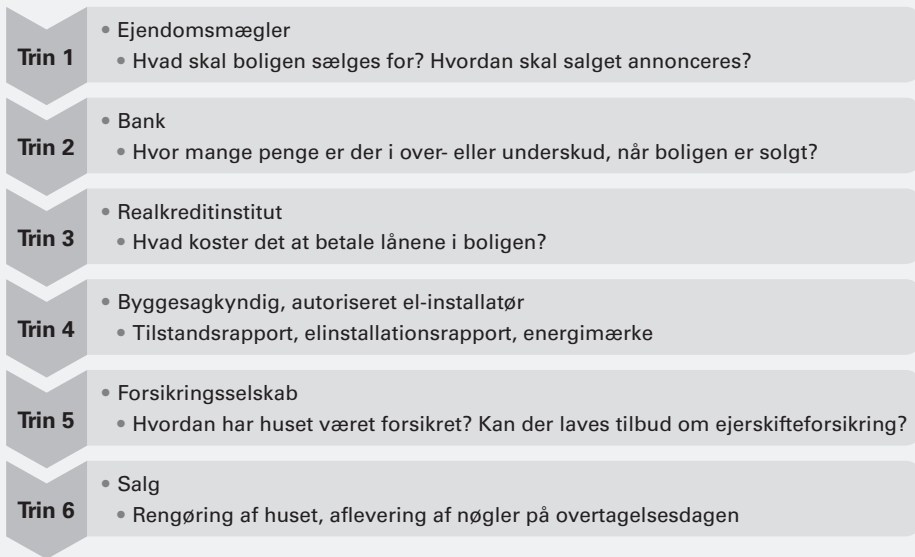

Fig. 27.1 Sælgers aktører i en bolighandel.

Trin 1

- Bank
- Hvad kan vi købe for? Hvilken slags lån skal vi vælge?

Trin 2

- Realkreditinstitut
- Hvad koster det at låne?

Trin 3

- Eventuelt byggesagkyndig (valgfrit)
- Hvilken stand er bygningen i? Hvad koster det at vedligeholde boligen?

Trin 4

- Forsikringsselskab
- Hvad skal vi forsikre os imod?

Trin 5

- Advokat
- Er der noget i købsaftalen, vi skal være opmærksomme på?

Trin 6

- Køb

Fig. 27.2 Købers aktører i en bolighandel.